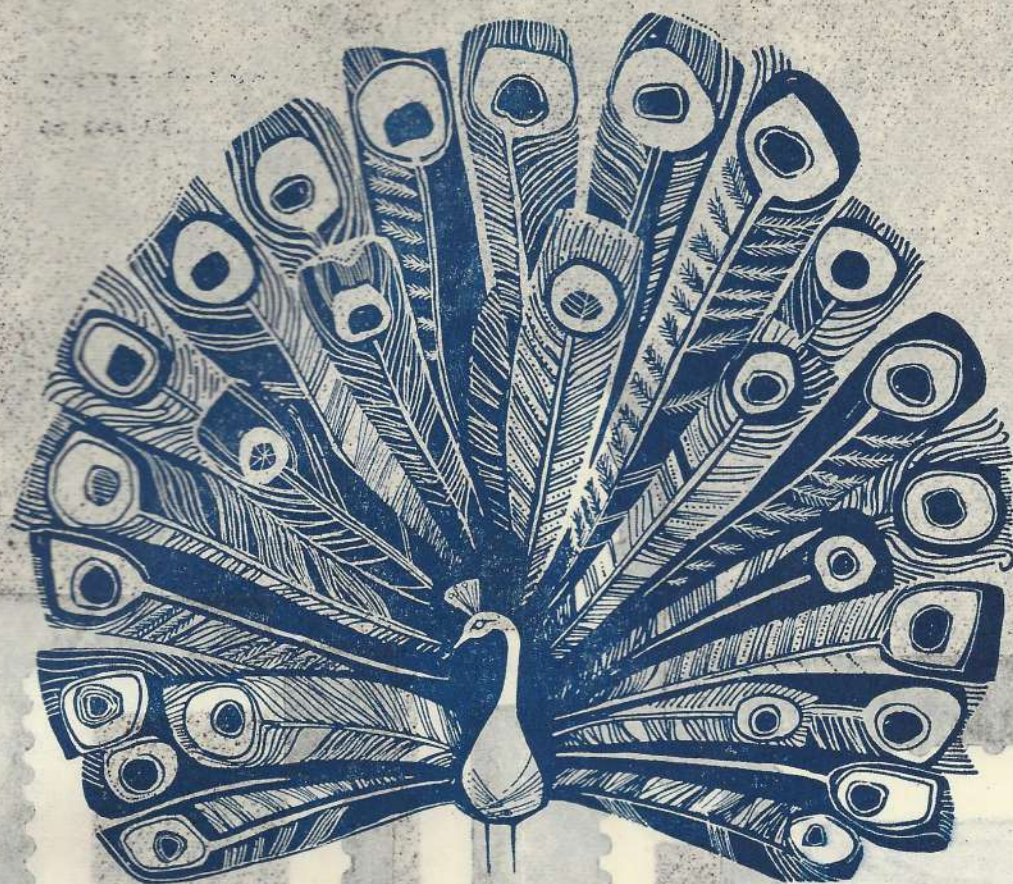

44/24401

תחבורה מוקדשת לחיל-אוויר

לא למכירה

שום

טיסה היא הדרך המהירה
הנכונה ביותר להגיע
למחוז הפסגה.

כל טיסה באל על
היא חוויה מקסימה.
אנו גאים בשרותנו.

STAMPS בולאים

הירחון הישראלי לבולאות * ISRAEL PHILATELIC MONTHLY
בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Chief Editor: S. Shalit

Philatelic Editor: A. Lindenbaum

Address: P.O.B. 2578, Tel-Aviv

עורך ראשי: ש. שליט

עורך בולאי: א. לינדנבאום

כתובת המערכת: ת.ד. 2578, תל-אביב

APRIL 1962

ח.ס. 4 (57) No.

ניסן תשכ"ב

קורא יקר,

אסטרטגיות אין לנו, אולם אין ספק שהישגי חיל האוויר הישראלי ב־14 שנות עצמאותנו ראויים לציון. לא יפלא, איפוא, שדואר ישראל מצא לנכון להקדיש לחיל זה, שני בולים מיוחדים. לרגל המאורע, הקדשנו את החוברת לחיל האוויר.

בעיה המטרידה את אספני בולי ישראל בארץ ומחוצה לה מאז הופעתם של בולינו הראשונים — היא בעיית השובלים, נכון יותר — חצאי שובלים הצמודים לשובלים. שאלה זו, שנדונה לאחרונה בוועד הפועל של ההתאחדות, הצגנו בפני כמה אספנים ידועים בארץ ובקשנו חוות דעתם לשאלה, האם יש לאסוף בולי-שובלים עם חצאי שובל, או בלעדי התוספת של השוליים הלבנות. נראה, כי קיימת אחדות דעות בשאלה זו, עם זאת ישנם גם נגודים קלים. משאל בעניין זה מתפרסם בשני העמודים המרכזיים של עתוננו.

גרמניה המערבית ואנגליה הן, לפי שעה, היחידות באירופה שהוציאו בולים מיוחדים בעלי הגבה אלקטרונית. רשימה מפורטת בעניין זה, המתפרסמת בחוברת זו, עשויה לשמש גרעין לאיסוף בולים אלקטרוניים. (ראה מאמרו של א. אביצח).

דברי דואר רבים, שנועדו לסוחרים הבולים בארץ נתעכבו לאחרונה במכס בשל חילוקי הדעות בין יבואני הבולים לבין האוצר. עתה נודע, כי נמצא הסדר בין הנוגעים בדבר ויש לקוות כי תחודש אספקה סדירה של חומר בולאי מחוץ לארץ בבת־מסחר בארץ.

השרות הבולאי שיגר לאחרונה הודעה מיוחדת למנויים בדבר התשלום המיוחד בעד משלוח בולים לבית המנוי. נראה, כי עמדת השרות הבולאי בעניין זה לא תשונה, ולא תהיה לנו ברירה אלא להשלים עם העובדה.

ארשה, בירת פולין תאכסן בחודש מאי תערוכת בולים בינלאומית בנושא „לנין ורעיונו“. מאורע בולאי אחר, הקרוב לנו יותר הוא, הופעתם של שלושה בולי פולין לזכר מחנות ההשמדה בפולין בימי שלטון הנאצים. הבולים והמחנות נסקרים במאמר מיוחד.

זכרנו הפעם, אולי יותר מרגיל, את אספני דואר אוויר ומטוסים. בחוברת נתן מקום רב לרשימות מיוחדות על דואר אוויר הראשון בעולם, קרבות אוויר בבוליים, סטיות בבולי אוויר וכדומה. כן מתפרסמות ידיעות אקטואליות בשדה הבולאות — בארץ ובעולם.

באיחולי קריאה נעימה

המערכת

חדשות הבולאות בישראל

„וגר זאב עם כבשׁׁ - נבואת ישעיהו בבולי מועדים תשכ״ג

יופיעו בולים לקורצ'אק, אך לפי ההודעה האחרונה שקבלנו מפולין נראה כי הדואר הפולני יהיה הראשון שיכבד את קורצ'אק בבור לידדואר. אין עדיין תיאור מפורט של ציורי הבולים, אולם ההודעה מוסרת, כי בשנת-קורצ'אק יופיעו שישה בולים מיוחדים. בולי קורצ'אק הפולניים יופיעו לקראת יום הזכרון שיערך לקורצ'אק בחודש אוגוסט השנה.

בינתיים נודעה חוות-דעתו ה- חיובית של שר הדואר, מר אליהו ששון בקשר להוצאת בול קורצ'אק בישראל. השר אמר, כי יעשה הכל שבול-קורצ'אק יופיע בישראל. ל- דעתו יהיה קשה להוציא את הבול לקראת עצרת הזכרון לקורצ'אק ולכן יופיע הבול מאוחר יותר, אך עוד השנה.

בספרות הבולאית

ספר בולאי בעל ערך דוקומנ- טרי רב הופיע החודש בהוצאת „הולילנד פילטליסט“. הספר „הדואר התורכי בארץ הקודש“, שהופיע בשפה האנגלית, כולל אוסף מאמרים על בולי ה- דואר התורכי בארץ-ישראל, כולל סיני, ירושלים העתיקה, ירדן וכן קפריסין. בשישים עמודי הספר בפורמט גדול סוקר המחבר מר פ. ו. פולק את כל הופעות הדואר בימי השלטון התורכי בארץ-ישר- אל. הספר מצטיין בעריכה טובה, בשפע צילומים ונייר משוכה. מחי- רו ארבעה דולר.

ישראל ל„איסמנבול 63“

בתאחדות אנודות הבולאים ב- ישראל נתקבלה בימים אלה הזמנה להשתתף בתערוכת בולים בינלאו- מית, שתיערך בתורכיה בשנת 1963.

אחרי „פראג 62“, תהיה זאת התערוכה הבאה, שתיערך בחסות פ.י.פ. ותישא אופי בינלאומי.

רעיונו הנשגב של הנביא ישעיהו על ימים רחוקים, ימי שלום ואושר העתידים לבוא, שהנביא הזה אותם בחזונו — באו לביטוי בסידרת בולים חדשה, פרי מבחולן של צילה מנוסי וחזה אורנן לקראת מועדים תשכ״ג.

הבול ה„מתוקן“

באוספו של מר קליין מצויים ב- לים נדירים ביותר, שאף אינם נמצא במזיאון הדואר ההונגרי. שונה בול השואה והגבריה אחד משני הבולים הישראליים, שיופיעו לכבוד יום השואה והג- בורה, שונה בצורתו הגראפית, לאחר שהחוגים הדתיים התנגדו לשם ה' שצוייר בגוף הבול. הבול שצוייר בידי צילה מנוסי וחזה אורנן, מראה שלהבת המור- כת מהפסוק „שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד“. הדתיים התנגדו להופעת הפסוק והוגשה שאילתה בכנסת בקשר להכללתו של פסוק המזכיר את ה' בפסוק נייר המור שלכות לאשפה ולכן שונה הציור ובשלהבת מופיעה הכתובת „שמע ישראל“, בלי המשך הפסוק.

אושר בול קורצ'אק

שנת קורצ'אק שהוכרזה על-ידי הוועדות להנצחת שמו של המחנך היהודי הדגול בפולין ובישראל, תצוין בין השאר, בשבעה בולי- דואר מיוחדים. בפולין ובישראל

הנושא המרכזי של הבולים הוא „שלום“ והם מבוססים על הפסוק „רבה שמעונו“, וגר זאב עם-כבש, ונמר עם-גדי ירבץ, ועגל וכפיר ומריא יחדו, ונער קטן נוהג בס“. הגברות צילה מנוסי וחזה אורנן הן ציירות בולים חדשות. (ציירו את בול השואה המבוסס על הכ- תוב „שמע ישראל“). הצעתן ל- בולי המועדים בוצעה בשיטה או- מנותית בלתי רגילה בבולאות — חיתוכי-עץ. עד כמה שידוע לנו טרם השתמשו אצלנו בשיטה זו לציור בולי דואר.

אין ספק שתהיה זו הפתעה נעימה לראות בול-ידדואר עשויים בשיטה שבבולאות תחשב, בודאי, כח- דשה.

הצעת א. קלדרון המהווה מ- שך טבעי לשתי הסידרות הקוד- מות שצוירו על-ידו (מלכי ישראל וגיבורי ישראל) לא נתקבלה, אף- על-פי שהצעתו עלתה הפעם ב- ביצועה הגרפי על בולי-הסדרות הקודמות. הצעת א. קלדרון כללה הפעם שלושה נביא ישראל.

חולקו פרסים למשתתפי „בודפסט 61“

בטקס חגיגי שנערך בחודש ש- עבר בשגרירות ההונגרית בתל- אביב, חולקו הפרסים והמדליות לבולאים הישראליים שהצטינו ב- תערוכה הבולאית הבינלאומית ש- התקיימה אשתקד בבירת הונגריה. לאחר חילופי ברכות של ד״ר הקסטר, ששמש שופט בתערוכה ההונגרית והנספח לענייני תרבות בשגרירות ההונגרית, שברך את אספנו, חולקו הפרסים כפי שנס- לחז מהונגריה. כידוע, הוענק למר יעקב קליין מירושלים, שהציג בור- לי הונגריה, הפרס הגבוה מטעם משרד הדואר ההונגרי. צוין, כי

הבולאות בעולם

א"ר

דואר א"ר הוציא שני בולים מיוחדים לביעור קדחת-הביצות, במסגרת המפעל שהוכרז על-ידו.

הבול מראה במרכזו יתוש ומעליו סמל איגוד הבריאות העולמי. הופיעו שני בולים: אחד בערך הנקוב של 4 סנט במהדורה של 2½ מיליון טפסים והאחר בערך נקוב של 11 סנט במהדורה של 1½ מיליון.

גרמניה

במלאות שש שנים להיווסדו של הצבא העממי בגרמניה המזרית הוציא הדואר במדינה זו סידרה בת חמישה בולים בערכים הבאים: 5 פ' (תכלת) — חילי אוויר; 10 פ' (ירוק) — חילי משורייני; 20 פ' (אדום) — חיל רגלי; 25 פ' (כחול) — חיל-הים; 40 פ' — חיל-שריון.

קנדה

דואר קנדה הוציא בול בן 5 סנט בצבע שחור וזהב במטרה להגביר את זיקת הדור הצעיר להשכלה גבוהה. הבול מראה זוג סטודנטים ומיני סמלים של חינוך.

צ'אד

הרפובליקה של צ'אד הוציאה סידרת בולי דמי-דואר משולשים. בסידרה שישה בולים בערכים של 0.50, 1, 2, 5, 10, 25 פרנק.

שוודיה

במלאות מאה שנה לחוקים הראשונים במתן אוטונומיה למוע-

צות המקומיות בשוודיה, הוצאו שני בולים מיוחדים. הבולים הורעו ב-21 במארס והם מראים ספר חוקים, פטישו של יושב ראש וסמל האספה הכללית.

יוון

דואר יוון הוציא החדש סידרת בולים צבעוניים רבי-רושם מוקדשים להפעלת מערכת הישמול חדשה ביוון. בסידרה שבעה בולים מ-20 לפטה ועד 6 ל"דרכמות. הבולים מתארים נוף ומתקני חשמל שונים.

הולנד

"בולי הקיץ" של הולנד הוקדשו השנה למסודות בריאות, חב"ה ותרבות. סידרה בת חמישה בולים, שיופיעו ב-27 באפריל

וישאו ערך כספי מוסף לטיבת מוסדות אלה, מתארת דברי אמ"נות שונים במוזיאונים ההולנדיים. הבול בערך נקוב של 10 + 30 סנט מראה תמונה של דמויות אדם ואילו שאר הערכים מראים מעשי פיסול, שעון עתיק עם מטולטלת ושבלול מאובן.

קונגו

דיוקנו של מזכיר הא"ר לשעבר, דאג האמרשילד המנוח, הופיע לאחרונה בסידרת בולים ברפובליקה של קונגו. הסידרה כוללת שמונה ערכים שעל כולם נראית מפת אפריקה תוך הבלטת מפת קונגו ותמונתו של האמרשילד.

ארצות הברית

ב-3 באפריל הופיע בארצות הברית בול לכבוד התערוכה הבינלאומית בסיאטל (ארצות הברית). הבול מראה "מחס החלל" ולידה

מגדל תצפית ורכבת הנעה בכוח עצמה עוברת אותה. הכתובת שב"בול" "התערוכה העולמית של סיאטל 1962". המהדורה 135 מיליון טפסים.

צ'כוסלובקיה

הדואר הצ'כי הודיע על היפעת סידרה בת ארבעה בולים לכבוד אנשי מדע צ'כיים חשובים. הבור לים הופיעו כהמשך לסידרה האחרונה של "אנשי תרבות דגולים". בסידרה שני בולים קטנים ושני גדולים המראים כל אחד, דיוקן אחד שני מדענים.

בלגיה

דואר בלגיה הוציא ב-12 ב-מארס סידרה בת שבעה בולים למימון אחזקתם של בניינים מפרסמים. שבע מצבות זיכרון כאלה מופיעות על שבעת הבולים. ב-25 במארס, במסגרת "יוב הבול" הוצא בול זכרון מיוחד. במרכז הבול, בן 3 פראנק, נראה דוור רוכב על סוס. מאוחר יותר תופיע סידרה לזכר קורבנות הנאצים במלחמת העולם השנייה.

גאנה

במלאות שנה אחת לוועידת קובלנקה הוציא דואר גאנה שלוש

שה בולי זכרון מיוחדים המראים את מפת אפריקה תוך הבלטת המדינות שהשתתפו בוועידה. (גיניאה, מאלי, מרוקו מצרים וגאנה).

בולים פולניים על מחנות השמדה

אושביץ, מיידנק וטרבלינקה בבולים חדשים

הוקדש לזכר הקורבנות שהושמדו במחנה טרבלינקה והוא מראה ציור של אנדרטה, שתוקם עוד השנה לזכר הקורבנות שהושמדו במחנה זה.

המקור הפולני מציין, שמחנה ההשמדה בטרבלינקה נוסד באמצע 1942 במחוז וארשה, במחצית הדרך בין שידלצה למלקין יגשא את השם "זונדרלגר טרבלינקה" (מחנה מיוחד טרבלינקה).

היה זה מחנה השמדה טיפוסי, בו מצאו את מותם כל תושבי גיר טו וארשה ויהודים אחרים, שהובאו לכאן מכל ארצות הכיבוש הנאצי. במחנה טרבלינקה מצאו את מותם הטראגי לפחות 750 אלף איש.

בשנת 1943 פרץ מרד במחנה טרבלינקה. המורדים הצליחו להרוג כמה שומרים מאנשי ה"ס.ס.", אך מרבית המורדים מצאו את מותם הטראגי במרד. כמה ניצולים מהמרידה נותרו בחיים ואחדים מהם מתגוררים כיום בישראל. מחנה ההשמדה בטרבלינקה חוסל סופית בנובמבר 1943.

בפולין נחשב אפריל כהודש הזיכרון לקורבנות הנאציים וללוהמי הגיטאות, אך שלטונות הדואר הפולניים דאגו לפרסם את הפרטים על הבולים החדשים משתי סיבות: כדי שידע הציבור שהבולים יופיעו לפני הופעתם של בולי השואה והגבורה של ישראל; ושנית — שהפרטים יתפרסמו במועד בו נערך בירושלים עירעורו של אדולף אייכמן.

נראה, כי בשל הרצון להוציא את שלושת הבולים המוקדשים לשואה, מוקדם ככל היותר, לא נתן דגש מספיק על טיב ההדפסה. האפקט של הציורים המרשימים נבלע בגלל ההדפסה הגרועה.

מלאכתנו שוב נעשתה בידי אחרים, וכטרם יופיעו בולי השואה והגבורה בישראל (כסוף אפריל או בתחילת מאי), הקדיש הדואר הפולני שלושה בולים לזכר קורבנות הנאציים.

"אושוויץ נחשב למחנה ריכוז נאצי הגדול ביותר והושמדו בו — לפי המקור הפולני — שני מילי"

יון יהודים שהובלו בקרונות רכבת מיוחדים, בהם הובילו את הקרבות היהודיים מכל ארצות אירופה הכבושות לתאי הגזים באושוויץ". הבול בערך נקוב 60 גרוש, הוקדש לקורבנות הנאציים שהושמדו במחנה מיידנק. בבול זה מופיע ציור של דגם שדרת המוות במיידנק.

במחנה מיידנק נרשמו כ-300 אלף אסירים, מהם הושמדו לפחות 160 אלף, נוסף ל-200 אלף יהודים שהושמדו במיידנק בתאי הגזים. מחנה זה נוסד בסתיו שנת 1941 ושמו הרשמי היה "קונצנטרציונס"

לאגער לובלין". השם מיידנק ניתן לו עלידי התושבים הפולניים. מחנה זה שוחרר ע"י הצבא האדום ב-22.7.1944. הבול בערך נקוב 1.50 זלוטי

הבולים הפולניים החדשים הופיעו ב-2 באפריל השנה ותהיה זאת הפעם השלישית שהדואר הפולני מוציא בולים לזכר היהודים שהושמדו בידי הנאצים. בפעמים הקודמות הקדיש הדואר הפולני בולי-זכרון למלאות 5 שנים לפרוץ המרד בגיטו וארשה ובול נוסף לזכר לוחמי וארשה, בבירה הפרלמנט, מעשה ידי הפסל היהודי רפפורט.

הבולים הפולניים החדשים מוקדשים למיליוני הקורבנות הנאציים, שהושמדו במחנות אושוויץ, מיידנק וטרבלינקה. הדואר הפולני צייר הסבר מפורט להודעה המבשרת את הופעת הבולים ובו מתוארים מעשה הנאצים במחנות הללו. שלושת הבולים צוירו בידי הצייר הפולני סורין יאשינסקי, שהניגו ידי יהודים ונתפרסמו לפני כמה שנים בישראל, כשזכה בפרס השני בתחרות בינלאומית לציור בולים על נושאים "נ"כיים.

הבול, בערך נקוב 40 גרוש, צויר לפי הכרזה שהוכנה בזמנו לסרט האנטינאצי "השלב האחרון" (הוצג בישראל). הוא מראה במרכזו פרח עם גבעול שבור על רקע בגד-פרסים של אסירי המחנות הנאציים ומעליו מספרו של האסיר במחנה הריכוז. סביב הבול מופיעה הכתובת: "אושוויץ (בפולנית ובגרמנית) — מחנה המוות".

לכול צורך ההסבר הבא: מחנה אושוויץ נוסד בחודש מאי 1940 ועד 27 בינואר 1945 רוכזו בו 405 אלף אסירים מכל ארצות הכיבוש הנאצי. מתוך מספר זה הושמדו כ-340 אלף אסירים, שנורו, נתלו או מתו מאפיסת כוחות תוך כדי עבודה קשה וללא תזונה מספקת.

בולים מספרים על פעולות חייל אוויר

מאת עזריאל הירש

קיץ 1961. פעמי מלחמת ה"תנועה" של 1914 נשכחו זה מזמן. צבאות הלוחמים — מעצמות ה"מרכז" מחד גיסא ומעצמות ה"הסכמה" מאיד גיסא, התחפרו הימב בצרפת. עיירות שרופות, אדמה חרוכה מאש, מלאה מכתשים של פגזים. החיילים בעמדות מוצפים מה יביא יום.

בול חיל-אוויר גרמני

הזית סום הנזכרת לעיל, התחילו המעצמות לארגן את חיל-האוויר ככח התקפתי, הוכפל חימוש, נבנו מטוסים ארוכי טווח, מפציצים קלים ומטוסי קרב. החל משנת 1917 הוכנסו לפעולה אלפיים מטוסים חדשים מדי חודש. גורם חשוב במפלת מעצמות המרכז ב"מלחמה" היה נחיתותם בחיל-אוויר לעומת עליונותם של מעצמות ה"הסכמה".

התפתחות נוספת בחיל-האוויר באה בתקופה שבין שתי המלחמות, התעשייה האווירית פורחה, מדינה אחת רוצה להשיג את ה"שניה" מבחינה כח נערכים במלחמת מות חבש בשנת 1935 ובמלחמת האזרחים הספרדית 1936—1939. תוצאות ההתעצמות של חילות האוויר אנו רואים עם פרוץ מלחמת העולם השנייה. חיל-האוויר הגרמני מוחץ את הצבא הפולני, מנתק את תחבורת המדינה ומפציץ עריה. קרבות אוויר בחזית

בול חיל-אוויר תורכי

צרפת, ה"בליץ" הגרמני על לונדון והתגוננות חיל-האוויר הבריטי. "המעטים אשר לא רובים כה רבים" — כדברי וינסטון צ'רצ'יל.

חזיון כמעט יום ביומה, התרחס הכבדים מרככים באש תופת את עמדותיו של הצד הנגדי. ה"חיילים" מצמידים כידוניהם, קמים מעמדותיהם ומסתערים מול ה"עמדות המגודרות בתיל סביב. גדמה להם, כי בעוד דקה יוכלו עם כדונייהם לשטוף את עמדות האויב, אולם תוחלתם היא לשוא. האויב מפעיל את המקלעים הכבדים אשר עושים שמות בצד ה"תוקף, המסתער. מאות יאלפים נקטלים, הנשארם נסוגים בבהלה לעמדותיהם הקודמות, וחוזר חלילה למחרת.

23 ביוני 1916. ההתקפה הגרמנית נמצאת במלא עצמתה בחזית המערבית על הסום. כוחות חדשים נכנסים לפעולה. גלים גלים מסתערים הגרמנים על עמדות האויב, אולם התקפה זו ועמה כל ההתקפות נשברות. הצרפתים הכניסו למערכה מטוסים, בפעם הראשונה בתולדות המלחמה מכריע בקרב חיל-האוויר. עם שבירת ההתקפה נסוגים הגרמנים משטח הסום ומאבדים שטחים נרחבים. חיל-אוויר של המעצמות באי-רופה כבר הוקם בשנת 1911. אולם התעצמותו באה עם הגיוס הכללי למלחמה, תחילה היה חמוש המטוסים דל מאוד וכלל מקלע אחד בלבד. בסוף 1914 התחילו המטוסים לשאת פצצות קטנות. כבר בחודש דצמבר 1914 הפציצו הצרפתים את העיר הגרמנית פריז בורג. באביב 1915 הם הפציצו את פאריס ובחודש ספטמבר עובלים המטוסים הגרמניים את התעלה ומפציצים את לונדון. כל ההפצצות קיימו כלילות חשוכים ללא ירח.

כלקח קרבות מצודת-זרדון ר

הצנחת צנחנים וכבוש כרתים. קרבות אוויר בחזית המזרח. התקפת חיל-האוויר היפני על פרל-הרבור. הפצצת ערי גרמניה וגרר רותיה עלידי "מעצמות הברית" חיל-האוויר האמריקני מטיל את הפצצה האטומית על הירושימה וגאסקי. אנו רואים שחלק גדול בהכרעת המלחמה לטובת "מעצמות הברית" הוא הודות לחיל-האוויר שלהם.

תמה מלחמת העולם השנייה. המעצמות אינן שוקטות, חיל-האוויר שלהן מתחזק ומתחילה המלחמה הקרה. גשר האווירי לברלין. ומלחמת קוריאה משמשים מבחן לעצמה האווירית וטיב המטוסים הסילוניים שהוכנסו למערכה. חיל-האוויר אינו שוקט, והראייה — נעשות הכנות לשליחת טילים ולוויינים סביב הארץ. שולטת הסיסמה "מי שישלוש ב"אוויר" — ישלוט על היבשה". לישיא התפתחות הטכניקה האווירית נחשבת שליחת האדם הראשון סביב כדור הארץ בשנת 1961.

המדינות גאות בהישגי חילות האוויר שלהם ובכל הזדמנויות מציגים ניה זאת בבוליהם, המתארים את התפתחות קרבות, מטוסים ל"מינייהם, טייסים גבורים ואנשי חלל. רבים הם אספני בולים של חיל-האוויר, במיוחד אספני דאוויר ואספני צבא או היסטוריה. בוליק אלו מציגים תמונה מהימנה על התפתחות חיל זה והישגיו השונים. הבולים הם רבים ימנוריים אן ננסה לסקור חלק מהם: (קטלוג צומשטיין). ארצות אי-רופה בלבד.

בולגריה, 564 — התקפה על יומדות האויב; 1198 — גגרין-טיסה סביב כדור הארץ; גרמניה, 848 — הפצצת עיר אויב; 893 — מטוס טיור ימי; ברלין מערב, 93 — אוטו לילינסטל חלוץ התעופה; 141 — מצבת זכרון לגשר האווירי; 188 — 10 שנים לשגר האווירי; T, T, T, 629-31 (חמשד בעמוד הבא)

הסילון והבול

חייל האויר הישראלי כפי שצויין בבולאות

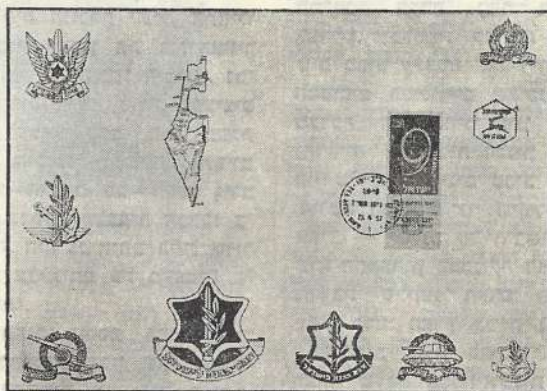
שלום ודבר זה בא לביטוי גם ב"בולינג".

נראה, כי אין אפשרות לטפח אצלנו אוסף בולי-דואר בנושאים צבאיים בכלל, לא כל שכן בולי חיל-האוויר. ואף-על-פי-כן, לא מ"עטים הם הפריטים הבולאיים ש"נעשו במשך ארבע-עשר שנות עצמאותנו, שנתן לצרפם לנושא. כך, למשל, הוטבעו אצלנו מספר חותמות-דואר לרגל אירועים שורגים, הנקלטות יפה באילן הבולאי המיוחד — "חיל האוויר בבוליים". יום חיל האוויר שהתקיים ב-1955 הונצח בחותמת דואר מיוחדת בה מצוי אף מטוס. חותמת אהרת הקשורה בתעופה הצבאית הוטבעה בשנת 1956 לרגל תערוכת התעופה שהתקיימה בתל-אביב. כן הוטבעו מספר חותמות תעמולה לחיל האוויר.

בולים אלה הופיעו בשנת 1949 ועליהם סמל חיל-האוויר, חיל-הים וסמל צה"ל ששימש בשעתו כסמל חיל-הרגלים בצה"ל. בולים אלה, שלושה במספר, הופיעו לקראת ראש השנה תש"י וצוירו בידי האחים שמיר מתל-אביב, שציירו אף את שני הבולים החדשים עם מטוסי "ווטור".

בנגוד למשרדי דואר רבים ב"עולם, לא הוציאה ישראל בולים רבים בנושאים צבאיים. פנינו ל"

מטוסי סילון בבולי ישראל אינם בבחינת חידוש; כבר ב-1957 הופיע בארץ בול-זכרון המתאר מטוס מסוג "מיסטר 4". בבול אף שר להבחין מטוסי המצייר על-ידי סילון-אוויר ברקיע את הסיפ"רה "9", שציינה תשע שנות עצמאות ישראל. הצייר, מר א. וליש, שאב את השראתו בצויר הבול בהישגי חיל האוויר במבצע סיני. כן הופיעו אצלנו בולים עם סימלי צה"ל, ביניהם סמל חיל האוויר.

גליון זכרון מבול בבול יום העצמאות ה'9 ומחתם בחותמת "יום הופעת הבול". הגליון, שלא הוצא ע"י הדואר, מראה צילומי סמלים של צה"ל.

בולים מספרים / סוף

— הטיל המאויש סביב כדור הארץ; פינלנד, 280 — מטוס ל"הובלת פצועים מהחזית; צרפת, 379 — קלמנט אדר חלוצ התעופה; 544 — טייסת קרב בטיסתה ליעד; 791 — נסיון טיסה של אדר ב"שנת 1897; 973-76 — מטוסי קרב, תובלה ולמוד; 1220 — מטוס קרב; 1265-68 — מטוסי קרב והקלופטר; יוון, 661, 662, 666 — ליווי אווירי לאוניות. ה"בעת משחתת וטיס קרבי; איטליה, 387-88 — נסיון טיסה של ליאונרדו דה-וינצ'י חלוצ תעופה; 447 — טייסת בטיסה; 508, 506 — חלוצי אוויר, מטוס צבאי; 26-29 — תערוכה תעופתית ב"

מילאנו; 893-94 — יום וזצבא והתקפה משולבת; קרואטיה, 107 — טייס וטייסת; לטביה, 212-16 — חלוצי אוויר וראשוני המטוסים; ליכטנשטיין, 24-33 (אוויר) — 9 — חלוצי אוויר מפורסמים ואיקוס; נורבגיה, 299 — טייס קרבי ו"מטוס; אוסטריה, 177 — מטוס קרב במלחמת העולם הראשונה; פולין, 293 — הטייסים זיירקו ויגורה; 653-55 — יום התעופה טייסים וצנחנים; פולין (ממשלת לונדון), 7, 9 — חיל האוויר ה"פולני בקרב על אנגליה והאטלנטיק; רומניה, 1252, 1246 — חיל האוויר בפעולות קרבות; רוסיה, 586 — טייס קרבי; 823

836 — הטייס טללכין, מטוס תוקף טנקים; 953 — קרב ל"המל שמי מוסקבה; 968-76 — חיל אוויר הרוסי במלחמת העולם השנייה; 1173 — חיל אוויר ב"מסדר; 1303 — יום חיל האוויר; 2296 — קרב אוויר, מותו של טימור פרונזה בשנת 1952; 2441-43 — מיור יורי גרגין ב"טיסה, האסטרונאוט בטיסתו ה"ראשונה בחלל; סלובקיה, 142 — טייס קרבי ומטוסים בהתקפה; צ'כוסלובקיה, 859 — התקפה משו לבת של חיל אוויר ושריון; 1170 — האוס בחלל; תורכיה, 1685-87 — 50 שנה לחיל אוויר; הונגריה, 682-89 — חיל האוויר ההונגרי בפעולה; 1746-47 — יורי גרגין בטיסתו הראשונה בחלל.

בול דואר-אוויר הראשון באיטליה

מאת ש. שליט

בולי דואר אוויר הראשונים הם במחיר גבוה. כן יקרים יחסית הבולים המתוארים לעיל, ובמיוחד בעלי שגיאות הדפוס שבהם, כ- שבהדפסיהרכב הופיע במקום השם רומה, המלה בומה.

הבולים הללו הוכנסו לראשונה לשרות דואר-האוויר האיטלקי ב- 20 למאי 1917 (לפי רוב קטלוגי הבולים). והמכתבים שהוטסו ב- אותו יום מטורין לרומה הוחתמו בחותמת מיוחדת. הטיסה הזוה נערכה כעבור שבוע ימים, וגם אז השתמשו בחותמת מיוחדת. שלוש גלויות מיוחדות הוצאו על- ידי הדואר האיטלקי לכבוד מאר- רע זה, ואף הן נדירות כיום ביותר וערכן רב.

הדפס-רכב עלי-גבי וויקטור עמנואל

אולם טיסות אלה היו בגדר נסיון בלבד, ולא נשנו. ביולי אר- תה שנה נפתח כבר שרות-דואר מיוחד לסרדיניה, שקויים עד סוף מלחמת-העולם הראשונה. כן הוציאה איטליה בול מיוחד, אשר שימש אף הוא לדואר-אוויר, ב- מטוסיים. הבול הינו בול „אקס- פרס“ משנת 1908, בערך של 30 סנט, הנושא את דיוקנו של המלך האיטלקי ויקטור עמנואל ה-2, ו- עליו הדפסירכב.

הדואר האיטלקי נכשל במכירת בולים פומבית

לם, קיים הדואר האיטלקי מכירה אחת שהיתה כשלון חרוץ. כפי שנועד הובאו אך שתי הצעות מארצות הברית ששתיהן היו מ- תחת למינימום שנקבע עלידי משרד הדואר באיטליה. מכל ה- קהל שנוכח במכירה הפומבית לא נתקבלה כל הצעה ומשום כך סבר- רים שדואר איטליה יותר על הרעיון של מכירת בולים ישנים באמצעות מכירה פומבית.

מקובל לחשוב, שהעברת צורות דואר באמצעות דואר-אוויר החלה רק במאה העשרים משהופיעו הבולים הראשונים מסוג זה באיטליה, אך למעשה, אין הדבר כך. בזמן מלחמת צרפת-פרוסיה ב-1870, כאשר פאריס, נמצאה במצור והמגע ההכרחי עם העולם החיצוני קיים באמצעות כדורים-פורחים נושאי-דואר — היה הדואר מטפל במכתבים אלה באופן סדיר.

טלקי להנהיג שרות-דואר אווירי בין איטליה לסרדיניה, ובתוך איטליה גופה (בין אזורים שדרכ- הם שובשו כתוצאה מפעולות האויב). שני קווי-טיסה עיקריים הופעלו אז באיטליה. אחד מנא- פולי לפלרמו, והשני מרומה ל- טורין. השרות הפנימי בתוך אי- טליה נפתח חודש לפני הנהגת השרות לסרדיניה, ולמען שרות זה הופיע בול דואר-האוויר ה- ראשון בעולם.

טורינו רומא וחזרה

כרבע מיליון בולי-דואר משנת 1903 בערך של 25 סנטים אי- טלקיים, שנועדו לדואר „אקס- פרס“ הוחתמו בחותמת-דואר מיו- חדת (הדפסירכב) „דואר נסיוני אווירי 1917 טורין רומה — רומה טורין“.

מעטפות מהטיסה הראשונה ש- נתקיימה בשנת 1917, הינן נדי- רות ביותר וקשה להשיגן. אף

מכתבים רבים מסוג זה שרצו ואספני בולים במאה הקודמת היו כבר „קופצים“ עליהם. מכת- בים אלה לא היו עדיין מבויללים.

יונים בניו-יורק

בסוף המאה הקודמת, בשנת 1897 השתמשה חברה נוספת (פר- טית) בניו-יורק בניו-יורק ל- משלוח מכתבים תוך טיפול פוס- טאלי רגיל. תעבורה זו היתה קיימת במשך שנים אחדות בין עיר-הבירה לבין אוקלנד ואיוו- רים מרוחקים יותר של האי. גם ממכתבים אלה נשארו רבים ל- פליטה. ברם, לביוול מכתבים אלה שימשו „בולי יוני-דואר“, שהיו, כמובן, הוצאות פרטיות. האחים רייט, הבראזיליאני סנ- טוס דימונט, הצרפתי ברליה, ה- אמריקאי קורפס וטייסים מפור- סמים אחרים ולבסוף, הכדור- הפורח „צפלין“, בעל המבנה ה- יציב ובעל כושר הניווט, העבירו משלוחי דואר בשנת 1905. איסוף בולי דואר-אוויר (בלתי סדירים) החל למעשה לאחר תא- ריך זה, אם כי בול דואר-אוויר הראשון הופיע כעבור כ-12 שנה באיטליה.

בול דואר-אוויר הראשון בתבל

בראשית שנת 1917, כשהתחור- ללה עדיין מלחמת-העולם הרא- שונה, היה הקשר הימי בין אי- ליה וסרדיניה רפה ומקרי ביותר. רק אניות מעטות הצליחו לעבור את הים עקב פעולתן של אניות האויב וצוללותיו. לרגל המצב הקשה החליט משרד-הדואר האי-

עודפי הבולים שנשמרו כדואר איטליה והועמדו למכירה פומבית לפני זמן מה, ישארו כפי הנראה במחסני הדואר בשל חוסר עניין בהם.

כפי שמסרנו לא מזמן התכוון הדואר האיטלקי למכור במספר מכירות פומביות כמויות גדולות של בולים איטלקיים שנצטברו במלאי במשך עשרות בשנים. על- אף המחאות החריפות מצד חוגים שונים בבולאות האיטלקית יבער-

בעד ונגד: שוב

אומרת, שאני מבטל בפסקנות כל דעה מנוגדת. אדרבא, אני דורש חרות גמורה לכל. בתחב — אסור שיהיה תכתוב לעצם הענין, נראה לי, שפיסת-הניר הנוספת היא חלק מהגליון, לא מהבול עצמו. מי שאוסף רק בול עם שובל בל"ב, רשאי לוותר על "התוספת" — אם הוא מפריע דווקא... אבל, מי שמחזיק ברשותו גליון שלם, כפי שנמכר בדואר, כח"טיבה אחת, הרי הוא חייב לשמור עליו כמות שהוא, עם כל השוליים.

כשם שצריך להגמל מן ה-הרגל לזלזל בבול ישראלי בלי

שובל, כן צריך להגמל מן ה-הרגל הגרוע יותר לזלזל בשול בלי שוליים.

שלמה שמוגר

בולים — כפי שהם מוצאים בדאר הגימק העיקרי, העשוי להצדיק איסופם של בולים עם תוספת ה-שוליים לשובלים הוא המסקנה שהגיעו אליה בוויכוח שהתקיים באגודה המלכותית הבריטית. הוויכוח שם נסוב על צידו ה-אחורי של הבול. השאלה שהוצגה שם היתה באם בולים בלתי חתור מים חייבים להשאיר באלבום עם שכבת הדבק, עליאף תנאי האקלים הקשים בארצות רבות, או שמא אפשר להסירו ועלידי כך למנוע

בולאי בשם "חצאי שובלים" — היינו בלי השוליים של גל-

יון הדפוס. לדעתי אין כל ערך בולאי לשובל עם שוליים דר-קא. שוליים בקצה השובל די-נם כשוליים סביב הגליון. ה-טיבה להבדלי המחיר בין שני סוגי השובלים נובעת מחישר בים מלאכותיים של סוחרים אשר כל כוונתם היא כספית בלבד ולא בולאית. מה עוד שה-בולים עם שובלים "מלאים" מכעירים את האוסף מבחינה אסטטית, כיוון שאפילו בסיד-רה אחת שונה רוחב השוליים. יצוין, כי בועד הפועל של ההתאחדות משתתף גם בא-כח אגודת הסוחרים ואם באמצ-עותו יוחדר הרעיון של "שו-בל ללא תוספת" לחוגי הסו-רים — יוקטן בהדרגה הפער בין מחיר השובלים וחצאי ה-שובלים, עד שיעלם כליל.

ד"ר מ. אופיר

בתחבוב — אסור שיהיה תכתוב לפי עניות דעתי, מיותרת כל ההמולה מסביב לאותו ס-פיח של ניר-שוליים. אין זאת

אחת הבעיות המטרידות לא מעט את אספני בולי-ישראל בארץ ובעולם היא — איסופם של בולי שובלים עם תוספת השוליים הלבנות, או בלעדיהן. אנו עדים לוויכוחים רבים ב-קרב האספנים בשאלה זו ואולם כל עוד לא נקבע כלל ברור ומוסתר בעניין חצאי השוב-לים לא יפרדו מהם האספנים. לאחרונה החליט הוועד הפו-על של התאחדות אגודות ה-בולאים בארץ לתת דעתו ב-שאלה הנכבדה והחליט למנות וועדה מיוחדת שתדון בכובד ראש בשאלה ותגיש המלצותיה לוועד הפועל. ההתאחדות תע-ביר את מסקנות הוועדה לאקד-מיה הבולאית בצרפת לשמיעת חוות דעתו של המוסד הבולאי החשוב.

מערכת "בולים" ערכה משאל זוטא בקרב נציגי זרמים שו-נים בבולאות הישראלית ושם-חה להביא לקוראים תמצית דבריהם.

אנו מודים, בהזדמנות זו, לכל אלה שנאותו להשמיע דבריהם ב-שאלה חשובה זו.

יש להחדיר הרעיון לתודעת הסוחרים

בעיית השובלים וחצאי-ה-שובלים, אשר התעוררה לאח-רונה אצל אספני בולים ונמצא לה חד בדפי "מיכל רונדשאו", תפטר סוף סוף עלידי רשות מוסמכת: התאחדות אגודות הבולאים בישראל.

כידוע, קיימים בשוק הבו-לים שני מחירים: אחד לשו-בלים "מלאים" — הינו שוב-לים עם שוליים ומחיר זול יו-תר לבולים המכונים בסלנג ה-

ל שלם או חצי

כי זהו פרט תכני שקשור בגליונות הבולים אך בשום אופן לא בבולים עצמם.

ג. וויסלברג

השובל ומחציתו
עיקר ההסברים בבולי ישראל
הם בשובל. לפעמים נתקשה לדעת

לשם מה הוצא הבול (במיוחד אספנים מחו"ל). יתכן שהשרות הבולאי לקח בחשבון שהשפה העברית אינה מוכנת בחו"ל ולכן הוסיף לעתים קרובות הסבר בצרפתית. שתי השפות על בול אחד תתפוסנה מקום נכבד בתמינה ולכן נראה היה השובל כפתרון. מאחר שהשובל הוא עובדה קיימת, נשאר לנו לראותו כהמשכון של הבול שחייב להיות צמוד אליו ביחד עם חצי השובל המובדל ע"י נקוב.

אחת התכונות של האספן להיות קפדן, מסודר ואוהב לראות כל דבר מושלם. חצי השובל שעליו לא מודפס דבר ואליו כבר התרגלו האספנים בארץ ומחוצה לה, כשיורד ייראה כחסר. נראה לי, כי עד למציאת פתרון אחר להסבר על גבי הבול, חייב להשאיר השובל ומחציתו השניה, אשר ע"י החתוך החד למטה משאיר רושם של דבר מושלם ונאה. **הורש עזריאל**

צורת "חצי שובל", נמכרים במחיר זול בהרבה ממחיר הבול עם שובל מלא.

לדעתי אין כל ערך לפס הלבן הצמוד לשורת השובלים שבחלקו התחתון של הגליון. שוליים אלה אינם דומים לשוליים הצמודים בפניה הימנית של הגליון, שכן בפניה הימנית רשומים, בדרך כלל, סימני דפוס שונים שבלעדיהם אין ערך לצמדה. אך לא כן הדבר בחצי השובל הצמוד לשובל המצוי, שרק הוא שובלו העיקרי של הבול.

י. איקון

חצי שובל — מקרי בלבד
בול עם שובל פירושו בול עם שובל המסתיים בניקוב. כל תור

ספת לשורה התחתונה של גליון הבולים היא מקרית בלבד. לא צייר הבולים ולא מתכנני הבול בדואר ראי את שולי הגליון הלבן כחלק של הבול. לדעתי יש לאסוף בולים ישראליים עם שובלים ללא כל תוספת להם. העובדה שהתור ספת לשובלים, בצורת חצי שולל לבן, אינה שווה בגודל אף לא בבולי אותה סידרה, מוכיחה,

השתתפותם של בולים רבים, לעתים יקרים מאוד, המסקנות אליהן ה-

גיעו באגודה המלכותית הבריטית יכולות לשמש, לדעתי, נקודת א-חידה בוויכוח שלנו. המומחים הבריטיים קבעו, שובל בלתי חתום חייב לשאת שכבת דבק בצידו האחורי של הבול, בשל העובדה שובל מושלם הוא אותו הבול הנמצא ברשותנו בדיוק בצורה כפי שהוצא מאשנבי הדואר.

יהושע גרווה

העיקר — השובל המצויר
הדבר התמוה בעיני ביותר, היא העובדה המצערת שבולים עם שובלים ללא תוספת השוליים ב-

המטוס שהתהפך בגלל מדפיס

בבבל מדינה אין חסרים גם בארצות-הברית קוריוזים בולאיים. אחד הבולים המעניינים, שערבו הכספי עלה כדי 6000 דולר, הוא הבול בן 24 סנט שהוצא בשנת 1918 לצרכי דואר-אוויר.

על מאה בולים מתוך מהדורה גדולה הודפס האווירון בטעות בצורה הפוכה. משהגיש פקיד הדואר את הבול לקונה שעמד ליד האשנב, סירב הלז לקבלו, בצינו שהבולים "מקולקלים", אולם גליון בולים זה נתקבל ברצון ובשמחה על-ידי קונה אחר, שעמד אותה שעה ליד ה-אשנב. כיום מצייגים קטלוגים בולאיים את ערכו של בול זה ב-6000 דולר.

טעויות בלתי נמנעות אין כמעט אפשרות למנוע סת"ות וטעויות בהדפסת בולים, אך לם אפשר למנוע, במידה רבה, את הסתננותם לידי האספנים. כאשר הופיע המטוס המהופך ב-בולי ארצות-הברית, היתה עדיין הבולאות בראשית צעדיה וכאמור, אך מעטים היו מעוניינים ברכי-שם בול בעל טעות מעניינת, כי-בול המטוס המהופך. בשנים ה-אחרונות שונה המצב ודומני, כי אין כיום אספן בולים שלא יבקש לצרף לאוספו בול בעל סטיות ולול קלות ביותר. מכאן, שיש "המסננים" לשוק בולים שהודפסו עם סטיות ועל-ידי כך יוצרים מסחר פורה בשטח זה. משרדי דואר אהראיים עושים הכל כדי למנוע הסתננותם של בולים כי-אלה לידי האספנים. אך לשם כך יש צורך בסגל ממיינים טר-בים, הבודקים היטב את הבולים לפני שהם נמסרים למכירה בדואר. לא בכל מדינה שווה מידת ההקפדה בהדפסת בולים. הדבר תלוי גם בטיב ההדפסה, שימוש בצבעים משובחים וטכניקה משר-כללת. בכל זאת נראה, כי אין למנוע מיני סטיות בהדפסת בולים ולכן עיקר הפעולה לצימצום מספר הפריטים יוצא-הדופן היא

שהדפסה אחת אינה חופפת את קודמה. גם סטיות בסימני המים שכיחות הן. סטיות אלה נוצרות בשל הפיכת גליל הנייר שסימני המים טבועים בו, לא מעטות הן סטיות נקוב, הנוצרות מכיוון בלתי-נכון של מכונת הניקוב.

ערכו של הבול בסטייה

הבולים הנדירים והיקרים ב-יותר הם אלה שציוריהם שונו לחלוטין ועל-אף המיון המקובל הגיעו לידי האספנים. מכאן ערכו הרב של בול המטוס המהופך האמריקאי, שמחירו אלפי דולר-רים. בישראל, הידועה בטיב הד-פסת בוליה, קרה לא אחת שביל זה או אחר הגיע לידי הלקוח כשהוא "פגום" בציורו. גם אצלנו קרה "פנצ'ר" בבול עם מטוס. קרה, שבבולי "עצמאות 9", הבול שנועד להנציח את חלקם של מטוסי "מיסטר" במלחמת סיני, הוחסר צבע אחד (שחור) וכתר-צאה מכך נעלמו ממספר ניכר של בולים, מטוסי ה"מיסטר" הנראים בציור המקורי ובבולים הנכונים בקצה הסיפרה "9" שהיא נוצרה למעשה מתוך סילון האוויר של המטוס.

להתקפל וכתוצאה מכך יתקבל כתם לבן על הבול במקום שהת-קפל הנייר. כתב כזה יתקבל על הבול אם יסתנן גוף זר לגלילי ההדפסה. עיגול בהיר יתקבל ל-תוצאה מבועת אוויר הנוצרת ל-עתים בצבע.

מצויים בולים רבים שסתייתם היא הזות גלופה בשעת הדפסה בולים בצבעים רבים. כאן יקרה

נצביע כאן על עוד בול ישראלי, שאף הוא יקר ה-מציאות כיום. שגיאת דפוס מעניינת מאוד נמ-צאה בבול בן 20 פר' מ-סידרת "הספנות העברית". החץ הנראה בתצלום מורה על אחד הבולים העליונים שבפינה השמאלית בגליון-הדפוס, כשהוא חסר הערך הנקוב. שגיאה דומה נמ-צאה בבול בן 30 פר' מ-אותה הסידרה.

פרפראות

יהודי, בולאי-מיליונר, אסיר לשעבר, חייט ועו"ד

בולי גאגארין ושרד צוירו בידי הגרפיקאים הישראליים, האחים שמיר מתל-אביב. קולונל גלן לא נכלל בסידרה זו, שכן הגליונות הופיעו ארבעה ימים לאחר שגלן עשה את טיסתו ההיסטורית. עתה הוציאה הנהלת הדואר של סוגו בול בודד מתוך הגליון כשעליו מוטבע הדפס-רכב עם שמו של ג'ון ותאריך טיסתו. ערכו הנקוב של בול זה הוא 100 פרנק.

בראותך את הסכנה
הוצא בעוד מועד את המסקנה:
הביטוח בחברת „הסנה”
שלווה וביטחון מקנה!

הסנה

חברה ישראלית לביטוח בע"מ

המשרד הראשי: תל-אביב, מונטיפיורי 27 — סניפים וסוכנויות בכל הארץ.

„גלן מעל טוגו”

איש מן הבולאים לא בדק אם אמנם עבר טילו של קולונל גלן האמריקאי מעל טוגו, על-כל-פנים זו דעתם של אנשי טוגו. דואר טוגו הוציא לא-מכבר גל-יון זכרון בן 12 בולים שהוכן לכבוד שני אנשי-חלל סובייטיים ושני אמריקנים. זהו גליון דואר בלתי רגיל והוא מכיל, מלבד בולים, גם את צילומיהם של י. גאגארין, טיטוב, שפרד וגריסון.

מר פאול זינגר, המיליונר היהודי שעמד בראש חברת „שאנהנס” באירלנד, שוחרר לא מכבר מהכ"לא, משנמצא בלת-ראשם בעבירות שייחסו לו בעבר.

חברת „שאנהנס” היתה החברה הבולאית הגדולה בעולם, שעסקיה הגיעו למחזור של מיליוני ליש"ט. היא פשטה את הרגל לאחר גניבה במשרדיה.

מנהל החברה, מר פ. זינגר, נעצר והושם בכלא. מששוחרר לפני שבועות מספר, סיפר, כי בהיותו כלוא בבית-הסוהר, למד משפטים, עסק בחטיבת-עצים וע"בד בחייטות.

בית המשפט באירלנד שמע כ-400 עדים והוצאות המשפט הסתכ"מו ב...70 אלף דולר (!).

השתוללות בולאית

אספני בולים, הידועים בדרך כלל כאנשים שלווים, המבלים את מרבית זמנם הפנוי בנחת ליד אלבומיהם, הוכיחו לאחרונה — בצרפת — שהם מסוגלים גם להשתולל ואף גרמו לפציעתה של אשה.

המקרה אירע על סיפונה של אונית-הפאר הצרפתית „פראנס”, שזכתה לא מכבר בבול-דואר ב-ערך נקוב 0.30 פרנק.

משהופיע הבול, העניקו שלטור גות הדואר הצרפתיים חותמת מיוחדת, שהוכנסה לשימוש בסניף דואר מיוחד, שפעל על סיפון האניה.

מאות אספני-בולים התקהלו מ"שעות-הבוקר ליד סניף הדואר שב„פראנס” ומשתתחה הפקידה את הדלת — הסתערו מאות בולאים עליה, רמסוה ברגליהם ופצעוה קשה.

נידונים למוות בבולים

מאת: ב. א. ברקאי

בבוקר 29 במאי 1942, שעה שריינהארד היידריך, סגן ראש הגסטפו, איש "הפתרון הסופי", סגן הפרוטקטור של בוחמיה ומוראביה, נסע במכונית המפורטת הפתוחה שלו מחווילתו הכפרית אל הטירה בפראג, הוטלה עליו פצצה מתוצרת בריטית, שריסקה את המכונית לגזרים וריטשה את חוט־שדרתו.

גבוהים למגר את המשטר הנאצי ולרצוח את הצמרת וראשה אדולף היטלר. בין הקושרים היה גם ה־פלדמרשל ארווין פון ויצלאבאן.

הפצצה הוטלה ע"י שני צ'כים, יאן קוביס ויוהן גאבאק, אנשי ה־צבא הצ'כי החופשי באנגליה, ש־הוצנחו ממטוס של חיל האויר ה־מלכותי, בהיותם מצויידים יפה ל־שליחותם הצליחו לברוח מאחורי מסך עשן ומצאו מקלט אצל כוה־נים בכנסייה של קארל בורומאוס

פון ויצלאבאן בבול תעמולה גרמני
אנטי־נאצי

בפראג. היידריך מת מפצעיו ב־4 ביוני.
ב־28 במאי 1943 הופיע בול־זכרון להיידריך בשטח הכיבוש של בוחמיה ומוראביה. בבול מת־נוסס דיוקנו של היידריך, ודפית־זכרון (בלוק), שהופצה ע"י הדואר בעצרת־הזכרון ביום הופעת הבול (בצבע שחור על גבי נייר צהוב־בהיר) עולה כיום ב־200 ל"י, ל־אחר שהבולק נדפס במהדורה של 1000 בלבד.

עם שהרורה של צ'כוסלובקיה מעול הנאצים, פרסם הדואר ב־פראג בול־זכרון לכבוד המתנקש בחייו של היידריך — יוהן גא־באק. הבול נכלל בסדרת "דיוק־נאות לגיונרים", שהופיעה ב־18 באוגוסט 1945.

ב־20 ביולי 1944 נעשה ניסיון לקשור ע"י קבוצת גנרלים וקצינים

מגדולי המצביאים בצבא היטלר. ב־7 8 באוגוסט נערך בברלין, לפני "בית דין עממי", משפט ה־קושרים. הם התיצבו בפני בית המשפט בהיותם רצוצים, מחמת "הטיפול" שטפלו בהם במרתפי ה־גיסטאפו. הם הולבשו בגדים חסרי תואר, מעילים מרופטים וסוודרים, והוכנסו לאולם בית המשפט בלתי מגולחים, בלי צווארון, בלי עגובה ובלי כתפיות וחגורות להחזקת מכנסיהם.

(המשך בעמוד 17)

מכתבך
יגיע
בזמן!

הקפד על הכללים הבאים:
ה ב ו ל —
בפינה הימנית העליונה
מען מלא וברור —
ערובה למסירה מהירה

משרד הדואר

בולים אלקטרוניים דוחקים ידי אדם

מאת א. אבי-צח

בשנים האחרונות הוכנסו לשמוש במספר משרדי דואר באירופה בולים בעלי הגבה אלקטרונית. עתה עומדים להכניס לשמוש בולים כאלה גם מחוץ לאירופה. אין ספק, שאנו קרובים ליום, שבולים אלקטרוניים יהיו דבר שכיח בכל מדינה. ברוב, נראה, כי כל עוד הבולים האלקטרוניים אינם נחלת רבים אפשר, אולי, לאספם כאילו נפרד.

לפי מיטב ידיעתנו לא ערך עד דיון איש רשימה מדויקת של בולי אלקטרוניים שכבר הוצאו. ברשותנו ידיעות על משרדי דואר אחדים בלבד. עם זאת איננו בטוחים שלא היו נסיונות של הדפסת בולים אלקטרוניים גם במדינות אחרות.

ידוע, שלפני כארבע שנים הופיעו באנגליה שני בולים מהסדרה הקבועה, הנושאים את דיוקנה של המלכה אליזבת השנייה, שסומנו מתחת לשכתב הדבק ב"תמיסה בעלת הגבה אלקטרונית. התמיסה היא של נפט וגראפית, הקרויה "נפטודג".

מכונת ההחתמה מיוחדת בעלת קליטה אלקטרונית יכולה להבחין בשעת ההחתמה בכל מעטפה המבולת בבולים "אלקטרוניים". לדוגמא, אם בול בן 12 אגורות המיועד לשליחת מכתבים בפנים הארץ יסומן בתמיסה זו, תוכל מכונת ההחתמה למיין את כל המכתבים המבוללים בבול בן 12 אגורות.

באנגליה נעשה הדבר באופן נסיוני על שני בולים באיזור סאט-המפטן בלבד. פרידריך שילר וגרהרט האופטמן הופיעו ב-12 לחודש בשני בולי דואר גרמניים בעלי תגובה אלקטרונית. צוין, כי הדפסת הבולים על גבי נייר עם סימנימים פלאר-רסצנטים בצורת אותיות ד.ב.ר. נעשתה באופן יוצא מן הכלל לגבי שני הבולים לעומת שאר בולי הסדרה, "גרמנים מפורסמים" ש"כבר הופיעו על נייר רגיל. בול שילר הופיע בערך של 60 פניג בצבע אדום-סגול ואילו האופטמן בערך של 2 מארק. בצבע ירוק בהיר. יצוין, כי אלה אינם הבור

המכניסה אותם לשקים נפרדים ב"התאם לכתובת, בעבר היה צורך במיון מוקדם של כל מכתב לפני שהוכנס למכונה. עם הכתובת למעלה והבול בפינה הימנית העליונה. בעייה זו באה על פתרון בהרבה ארצות (בישראל אין ישתמשים עדיין בסלקטורים אטומטיים). בארצות הממוכנות הוצאו, כאמור, בולי דואר מיוחדים עם תוספת צבע רדיואקטיבי והמכתבים עוברים, לפני כניסתם למכונת המיון, מכשיר חשמלי ה"נקרא "בריסלקטור", המבחין בבול ומסובב את המעטפה בצורה הנדרשת להחתמתו. קיימת אפשרות לקשור את הבריסלקטור עם מכונה חשמלית משוכללת המאפשרת להחתים לסדר ולמיין את דברי הדואר באופן אוטומטי ללא נגיעת יד אדם.

הבולים האלקטרוניים למיניהם, כפי שהופיעו בארצות השונות, זולים בדרך כלל, שכן אלה בולים שהודפסו במהדורות גדולות לש"מ. הדבר המוני, ברם, העשוי למנוע את איסופם של הבולים הוא, בודאי, הקושי להבחין בהם.

האות העברית במברקת ממשלת המנדט

שלחם למען שימוש באותיות עבריות במברקה המנדטורית בארץ ישראל.

לרגל המאורע תוצאה שתי מעטפות זכרון ותוטבע חותמת דואר מיוחדת.

ליום האלקטרוניים יחידים של גרמניה, שכן כבר הופיעו בעבר בולים כאלה. השנה ינסו גם שירותי הדואר הקנדיים מכונה מיוחדת הממיינת את דברי הדואר לפי סוגי הבור ליום שעל גבי המכתבים ואף מגישה אותם בצורה הנכונה להחתמה.

דרגות מיכון שונות

קיימות שיטות שונות של דרגת מיכון. במכונות שהופעלו באירופה כמעט שאין צורך בכוח אדם. ה"עיקרון שלפיו פועלות מכונות אטומטיות אלה הוא — שהאיש המטפל לראשונה במשלוח מסמן בדיו רדיו אקטיבית סימן הכר מיוחד ליד הכתובת. בדרך כלל מספר, המציין את דואר המען. דברי הדואר המצוינים בדרך זו עוברים אחר כך את מכונת המיון

תערוכת המאבק על האות העברית במברקה של ממשלה מנדט, תיפתח במכון ז'בוטינסקי בתל-אביב, ב-15 באפריל. בתערוכה יוסר הלוח מהתצוגה הקבועה של מסמכים מעזבונו של ישראל עמיקם ז"ל — עו"ד היפאי

ד"ר מ' אופיר ביטוח על כל ענפיו

תל-אביב

תל-אביב

רחוב הירשנברג 15-17

רחוב אלנבי 108

טלפון 22-55-26

טלפון 6-25-20

צ'כי, הונגרי ופולני

הפעם קשה מצבנו מן הרגיל; חופיעו בולים חדשים, עיינו, חקרנו ואף מצאנו — ובכל זאת אנו חייבים וחירות.

הורשה לשני היהודים — בלה קון וטיבור שמואלי לצאת לאוס-טריה ברכבת מיוחדת. במעבר הגבול התחרו נציגי המשטר החדש והורידו את ראש המשטרה החשאית לשעבר — טיבור שמר אלי וירו בו ללא משפט.

גראה, כי חינו של שמואלי שב לפני טיהורו של בלה קון וכבר ב-1959 הוצא ליכורו בול מיוחד.

ועתה לפולני. גרמניה המזרחית הוציאה בחודש שעבר סידרת בולים לזכר קורבנות הנאצים. בין הבולים מצוי אחד שהוקדש לפאול פינדר, יהודי-פולני, לחם אנטי-פאשיסטי.

פאול פינדר נולד בבילסק ש-בשלזיה, ב-1904. לדברי פרופ' טור ב. מארק, מנהל המכון ה-היסטורי היהודי בווארשה, הוא אף ביקר בארץ-ישראל. פינדר היה קומוניסט נלהב וב-1942 היה בין מייסדי מפלגת העבודה הפולנית. בשנת 42-43 שימש פינדר מזכיר המפלגה, ואולם ב-1944 נתפס על-ידי הגיטאפאו והומת. יצויין, כי פינדר כבר חופיע בבול פולני שהוצא לפני שנים אחדות.

אך כיוון שלא בבלה קון מדובר, נזכיר רק כי שליטה הקומוניסטי הראשון של הונגריה טוהר מכל דופי. אלמנתו ובניו של קון, אשר הומת בפקודת סטלין בעת הטיהור רים הגדולים בשנים 36-1937, הוזמנו לחזור להונגריה ולאלמ-נתו אף הובטחה קצבה ממשלתית. אכן, ב-1959 הופיע בהונגריה סידרת בולים מוקדשים לתערוכת בולי רוסיה בבודפשט. בול אחד בחידרה, בערך נקוב של 20 פילר מראה את לנין וטיבור שמו-אלי. זה האחרון יהודי היה. לצרנו אך מעט ידוע לנו עליו. למעשה המעט הידוע על שמואלי נזכר באקראי בקשר לפרשת בלה קון.

טיבור שמואלי היה ראש המש-טרה החשאית בממשלתו של קון. במובן ידוע היה שמואלי יד ימינו של בלה קון ושניהם הצטיינו ברצח המונים ושלטון ללא מצרים. ב-1 באוגוסט 1919, כאשר בלה קון התפטר מראשות הממשלה הקומוניסטית הכושלת של הונ-גריה, ופינה את מקומו לשותפיו לשעבר לשלטון, הסוציאליסטים-מוקראטים, בראשותו של יוליוס פידל,

לא מזמן חופיע בצ'כוסלובקיה בול דואר בסידרת "אנשי תרבות דגולים" לכבוד קומפוזיטור מכר בד מי שחיבר את הנעימה להמ-נון הצ'כי. המוסיקאי הדגול מר-פיע באינציקלופדיה העברית ל-מוסיקה (הוצאת י. צ'צ'יק) כי יהודי, יליד עירה בצ'כיה. לפי כך יש בדעתנו לכלול בול זה באוסף "יודאיקה", אולם יוצאי צ'כיה בארץ מתיחסים בספק ל-ידעה זו. אף-על-פי שהם מצי-ינם שהאיש פעל רבות בשטח ה-מוסיקה היהודית.

המוסיקאי היהודי-הצ'כי הוא פרנציסק שקראופ' (1801-1862) אשר כתב את האופירה הצ'כית הראשונה וחיבר את המנגינה לשיר "במקום שם ביתי", המש-מש כהמנון הלאומי הצ'כי. שקראופ' למד תחילה משפטים ושימש כפקיד. הוא התעניין ב-מוסיקה ולאחר שרכש ידיעות בתורת הזמרה נתקבל כמנצח על המקלה בבית-הכנסת הגדול בפראג. ב-1826 הוצגה בבירת צ'כוסלובקיה האופירה הצ'כית ה-ראשונה ששקראופ' כתב לה את המוסיקה. המניע להצגת אופי-רה מקורית היה ביקורה של אר-פירה גרמנית בפראג. בקרב ה-נוער נתעוררה אז שאיפה להצגת אופירה צ'כית. האופירה "דראט-ניק" (מטליא), שנכתבה בידי שקראופ' והוצגה בהתלהבות רבה, היא האופירה הצ'כית הראשונה.

הבול השני שברצוננו להזכיר אינו חדש. בול זה קשור בידיעה הקצרה שהתפרסמה באחרונה ב-עתונות העולמית על טיהורו של בלה קון — עורר-דין יהודי צעיר, שהקים והכשיל ב-1919 את ה-מדינה הקומוניסטית השנייה ב-עולם. מאת ימי שלטונו של בלה קון בהונגריה הם סיפור מרתק,

מפגש ארצי של אספני יודאיקה

פעולות בשנה שחלפה והצעות ל-עתיד. כן יבחרו בכנס מוסדות לניהול הפעולות בשנה הבאה.

מנגידוד בקאנדה

בבול קאנדי שהוצא לאחרונה לעידוד החינוך הגבוה אפשר להב-חין במנגידוד לצידו של צלב. כל שאר הסמלים שבבול אינם קש-רים לכל לדת. ואילו הצלב ומגן-דוד נועדו, כפי הנראה, לסמל את האחוזה שבין בני שתי הדתות ב-קאנדה.

עם החלטתו של מזכיר האיגוד הארצי של אספני יודאיקה, מר א. בן-אוני, החלו ההכנות לכנס ארצי של אספני "יודאיקה" שיערך ב-1 במאי בתל-אביב.

המפגש יתקיים במועדון האגודה התל-אביבית לבולאות ברח' הס 16 וישתתפו בו אספני יודאיקה מכל הארץ. מזכירות האיגוד קיי-מה בחודש שעבר ישיבה מיוחדת ועובדה תוכנית הכנס שתפורסם בחזור מיוחד.

הכנס יעסוק בליבון בעיות ספ-ציפיות של אספני יודאיקה, דו"ח

בהתאחדות אגודות הבולאים בישראל

תל-אביב

הפגישות באגודה התל-אביבית לבול-אות, רח' חס 16, מתקיימות כרגיל, בכל ערבי יום שני וחמישי בשבוע, משעה 7 בערב.

בכל יום שני מתנהלות פעולות החלי-פין בהנהלתו של מר לישינר. פעולות הנועד מתנהלות בימי חמישי משעה 5.30 בערב.

ביום ב' 7 במאי תקיים הרצאתו של מר ליברמן מחיפה בנושא "שרותי הדואר והשרות הבולאי".

ביום ב' 21 במאי תקיים הרצאתו של מר אריה ספיר על הנושא "פולניה מס' 1". ההרצאה תלווה בתצוגה.

נתניה

באגודת נתניה, נבחר וועד זמני לחי-

דוש הפעולות באגודה. הוועד עומד ב-קשר עם עיריית נתניה, אשר הבטיחה לסייע בהקמת מועדון בולאי, בסיפריית העירייה, ההולכת ומוקמת. חברי הוועד הם: ראובן אנוליק, מרדכי בן-חורין ו-יוסף גרינוואלד.

חיפה

הפעולות הבולאיות באגודה החיפאית מתנהלות כסידור במעודון האגודה ברחוב הרצליה.

באזכרה שנערכה לזכרו של ד"ר אשר, הועלתה על נס פעולתו הבולאית הענפה בארץ ובח"ל. באזכרה השתתפו מוקירי זיכרו של המנוח — חברי האגודה המ-קומית ובולאים מחלקי הארץ השונים. תוכנית הפעולות באגודה תפורסם ב-חוברת הבאה.

הנידונים למיתה / סוף

— "זקן מלוכלך שכמותך" — צעק פרייזלר, נשיא בית הדין אל הפלדמרשאל — "מדוע אתה מת עסק בלי הרף במכנסים?"

היטלר צוה: "צריך לתלות אר-תם כבהמות!". ואכן, ב-8 באר-גוסט 1944 נתלו הקושרים.

לא היינו באים לספר במדור זה על גורלו של הפלדמרשל פון וויצ-לאבאן, אלמלא המציא לנו המ-הנדס איזידור זימון מתל-אביב בול-תעמולה, יקר המציאות, הנר-שא את דיוקנו של פון וויצלאבאן. הבול הוצא בשעתו בגרמניה ע"י חסידי של הפלדמרשאל, להנצחת שמו. מעל דיוקנו של פון וויצלאב-באן מופיע הציון "נתלה ב-8 ב-אוגוסט 1944". מימין לדיוקנו נראה הנשר הגרמני והסמל הנאצי וה-מלים "ובכל זאת ניצחתם". מת-ברר, שהסמל והמלים בתוך הבול הזה פורסמו לשם הסוואה בלבד, בכדי לאפשר תפוצה רחבה של הבול. בגרמניה הנאצית, הבול נד-פס בצורה דומה לבול דואר נאצי, שהופיע בנובמבר 1943, לציון 20 שנה ל-"מהפכה הנאצית" במינכן. גם עליו הסמל והסיסמה כנ"ל אר-

גידון למוות, כשהוא עומד ליד ע-מוד התחילת. דואר בלגיה רצה ב-פרסום בול זה להזכיר לעולם את התעללותם של הנאצים בשבוי-מלחמה.

עתה, בשעה שמתברר ערעורו של אדולף אייכמן על פסק דין המוות נגדו שניתן ע"י בית המש-פט המחוזי בירושלים, מקבלים הבולים שהזכרנו לעיל משמעות מיוחדת.

ב. א. ברקאי

לם במקום דיוקנו של הפלדמרשל פון וויצלאבאן — נאצי צעיר מח-זיק דגל.

* * *
"אקסקוזציה" ("הוצאה לפועל") זהו שמו של בול, שופיע בבלגיה, ב-10 בספטמבר 1945. בול זה נמצא בסדרת בולי-סעד, שהדואר בברי-טל הוציא לטובת שבוי-מלחמה. בסדרה זו נמצאים גם בולים ה-מתארים שבויי מלחמה, לוחמי מחתרת וחרות. הבול "אקסקוזציה" מתאר בצורה פרוזאית ביותר את

צבא הגנה לישראל — הוצאת "מערכות"

החבלן בחליפת הפסים

מאת צ'רלס וייטין

מי הוא "רובין" המסתורי ששלטונות הכיבוש הגרמניים בצרפת הקציבו 3,000,000 פרנק להסגרתו? אלו הם מבצעי הריגול והחבלה הנועזים שבעטיים זכה להערכת שירותי הבטחון של שתי מעצמות ולהוקרתם? בספר מרתק ועוצר-נשימה זה מגוללים מעלליו של "רובין" איש-עסקים יהודי זה, נתין שוייץ שהיה לסוכן השירות החשאי הבריטי ולמנהיג נועז ועשיר ללא-חט של המחתרת הצרפתית אשר פרש את קור' רשתות הריגול והחבלה שלו על פני צרפת כנגד הפרגול הנאצי המדכא. בפעולותיו, שלא על מנת לקבל פרס, תרם תרומה נכבדה לערעור מעמד הנאצים בצרפת...

משרד הבטחון — ההוצאה לאור

חודש: ניסן
מזל: טלה
בנק: בנק לאומי לישראל בע"מ

בנק לאומי
לישראל בע"מ

הבנק הצועד עם הזמן

חודש ניסן, חודש הפסח, עומד במזל טלה. מה היה מחירו של טלה בימים ההם לא ידוע לנו, אך יש להניח כי עלה יותר מגדי אחד - חז"גדיא - שמחירו היה 2 זוזים.

מאז השתנו המחירים - ועולם הכספים נעשה מסובך יותר. כיום דרושה מומחיות רבה כדי לדעת מה לעשות בכסף וכיצד להשקיע. הבנק עומד לשרותך בעצתו השקולה ובנסיגתו הרב.

דואר ראקטות - בשווייצריה

נורו רק שלוש מהן. הרקטות סטו מסלולן ורק בדרך נס נמנעו אסונות, אולם נגרם נזק ברכוש. המשטרה אסרה מיד הטסת צרורות-דואר ברקטות נוספות וגרמה ע"י כך אכזבה לבולאים רבים. העתונות הבולאית מודיעה כי בסה"כ הוחתמו בדואר רקטות כ-7000 מכתבים. יותר מ-5000 מכתבים הוחתמו בשווייצריה ו-היתר בליכטנשטיין.

חותמת "ואדו".

מארגני מבצע בולאי זה הכינו תחיקה שבע רקטות, אולם בגלל תנאי מזג-אוויר בלתי מתאימים.

העברת צרורות דואר באמצעות רקטות, בוצעה לאחרונה בשווייץ. המארגנים הורזים של מבצע בולאי זה, הצליחו לקבל את הסכמת הדואר, לכלול בצירור החותמת את "E" (מסמלת את אירופה) והגבירו בדרך זו ההעני-נותם של אספני הבולים על נושא "אירופה", במעטפות שהוטסו ב"דואר רקטות" זה.

חלק מהצורות נשלח בנסיכות ליכטנשטיין ואלה בוילו בבולי מ"דינה זו והוחתמו בדואר עם

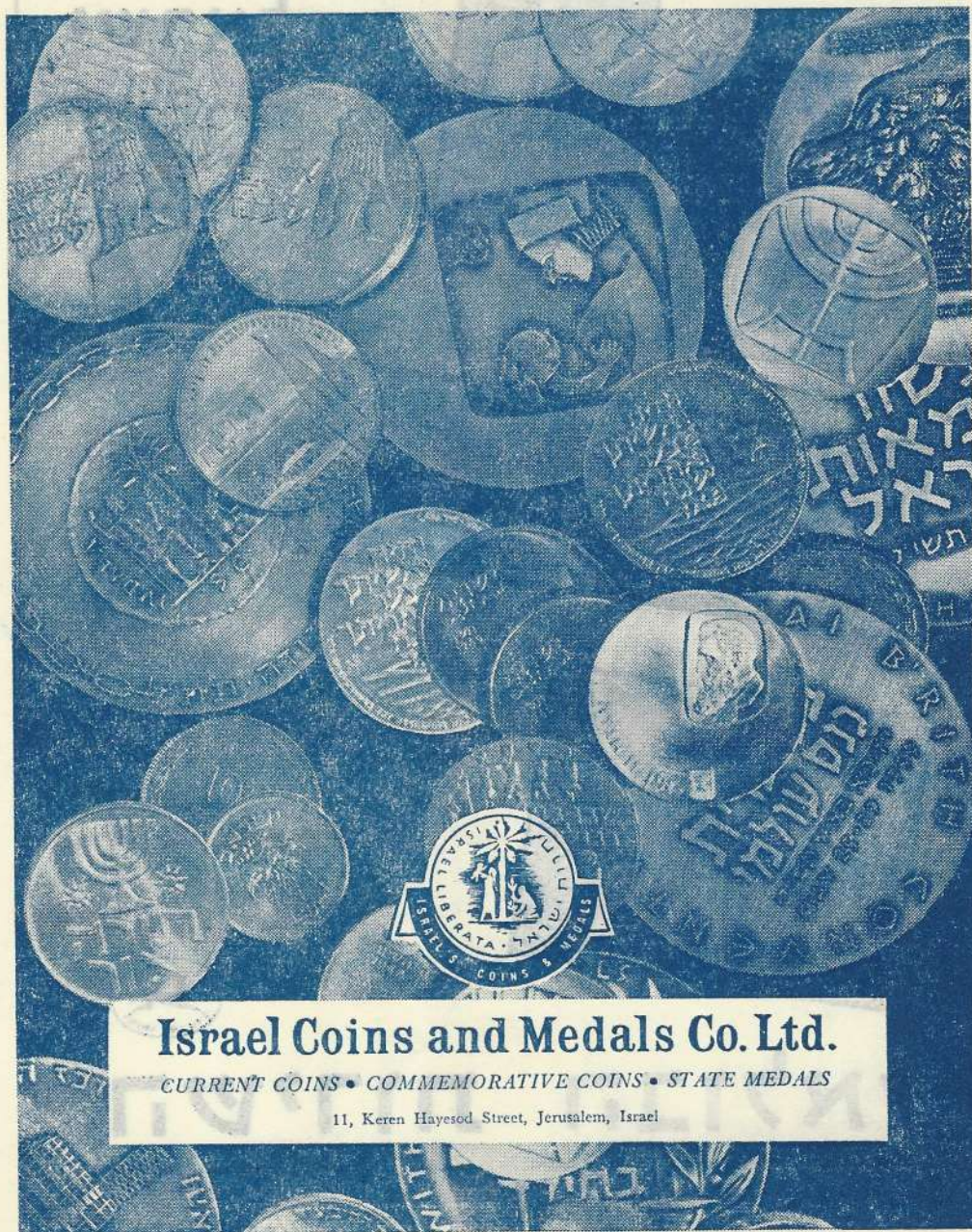
לידידינו גרשון אדומי ורעיחו

שפע ברכות בחג הבר-מצוה
של בנכם **ערן**

מאחלים: ד"ר מ. אופיר, ג. וויסלברג

י. אוקו, ש. שליט, א. לינדנבאום

החברה הישראלית למדליות ומטבעות בע"מ

Israel Coins and Medals Co. Ltd.
CURRENT COINS • COMMEMORATIVE COINS • STATE MEDALS
11, Keren Hayesod Street, Jerusalem, Israel

פרטים במחלקת ההפצה של החברה: תל-אביב רח' בן-יהודה 57, ובמשרד הראשי, ירושלים-רח' קרן-היסוד 11.

בולי דואר ישראל

העומדים
להופיע
בקרב

השירות הבולאי

רחוב פינסקר 2, תל אביב
שדרות ירושלים 12, יפו
בנין הדואר הראשי
סניף דואר נביאים

תל-אביב - יפו
ירושלים
חיפה